

РУМЪНИЯ:

ИДИКАТОРИ ЗА НАЦИОНАЛНА ЕНЕРГИЙНА СИГУРНОСТ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПОЛИТИКАТА

ЕЛЕМЕНТИ НА ЕНЕРГИЙНАТА СИГУРНОСТ НА РУМЪНИЯ:

- **Наличие на ресурси:** Румъния има добра комбинация от собствени източници на енергия и е най-големият производител на нефт и газ в Централна и Източна Европа. Има значителни нефтени и газови залежи и значителни залежи от въглища. Въпреки че Румъния изнася рафинирани петролни продукти, предимно бензин и дизелово гориво, тя все още е нетен вносител на нефт и газ. Въпреки това, Румъния е една от енергийно най-независимите страни в Европа и е нетен износител на електроенергия. [[Данни за нетен внос на енергийни ресурси](#)] Според Енергийната информационна агенция на САЩ, Румъния е можела да разчита на залежи от около 600 млн. барела суров петрол и 63 милиарда куб.м. рироден газ през 2010 г., както и 320,8 млн. къси тона запаси от въглища през 2008 г. През 2012 г. австрийската OMV Petrom и американската Exxon Mobil откриха в шелфа на румънската част от Черно море находище на природен газ, което се очаква да съдържа между 42 и 84 милиарда куб.м. Имаше големи очаквания за производството на шистов газ, но настъпи разочарование, когато Chevron реши да се оттегли от Румъния в началото на 2015 г. През 2012 г. вътрешното производство на природен газ е около 10,9 милиарда куб.м., а крайното потребление е 13,5 9 милиарда куб.м. (99% от разликата се внася от Русия, в размер от около 20% от сегашното общо потребление на газ), докато добивът на петрол е 4.1 млн. тона, а потреблението е 8,8 млн. тона. През 2013 г. страната произвежда 22,9 млн. тона лигнитни въглища и 1,8 млн. тона каменни въглища. От 2000 г. производството на въглища е стабилно до 2013 г., когато внезапно спада. Съвкупният процент на изчерпване на въглеродородните резерви е 10% годишно, което означава, че без допълнителни източници, през следващите пет до десет години зависимостта на Румъния от внос ще се удвои от сегашните нива до малко под 20%. По отношение на инсталирани мощности за производство на електроенергия, според данните на Евростат, страната е доста добре оборудвана с 23 355 MW през 2013 г., от които 11 400 MW топлинна енергия, 6 700 MW водна, 3 580 MW вятърна, слънчева и от биомаса, и 1400 MW ядрена енергия. Крайното потребление на електроенергия за периода 2010-2013 г. възлиза на 41,761 GWh на средногодишна база и среден нетен износ за същия период от 1485 GWh годишно. Независимо от собствените си резерви и инсталирани мощности за производство на електроенергия, според данни на Евростат, през 2013 г. вносът на енергийни продукти (главно газ и суров петрол) в страната възлизат на около 40% от първичното производство на енергия и 46% от крайното енергийно потребление. Енергийната стратегия

на страната предвижда инсталиране на още два ядрени реактора в АЕЦ Черна вода в допълнение към съществуващите два, които съставляват около 20% от производството на електроенергия, като по този начин ще се удвои делът на ядрената енергия в производството на електроенергия. В допълнение, правителството възнамерява да инвестира в изграждането на 1GW ВЕЦ в Тарница, оценен на 1 млрд евро, което най-вероятно ще се отрази негативно на възможностите за растеж на слънчевите и вятърните мощности, които процъфтяваха през 2011-2013 г. Планираното изграждане на нови мощности за производство на електроенергия няма да повиши надеждността на доставките на страната, тъй като има излишък на производствени мощности както в страната, така и в региона на ЦИЕ, без бъдещи очаквания за по-голямо потребление.

- **Надеждност на доставките:** Доскоро основните енергийни проекти, насочени към чувствително подобряване на сигурността на доставките на газ за Румъния бяха газопровода Набуко и междусистемните връзки (интерконекторите) със съседните държави - главно междусистемната връзка с България, като част от Южния газов коридор (SGC), която ще свързва Румъния с Гърция, след като бъде изградена междусистемната връзка България-Гърция. В момента и двете междусистемни връзки са в процес на изграждане, но те не могат да започнат да доставят газ преди 2019 г., когато е планирано да бъде завършено газовото находище Шах Дениз в Азербайджан. Други проекти, които са на много ранен етап, и които да гарантират доставките на нефт и газ за страната, са паневропейския нефтопровод (PEOP) и проекта за транспортиране на ВПГ Азербайджан-Грузия-Румъния (AGRI). Без Набуко и с неясни сценарии за Южния газов коридор, точно последният - проектът AGRI застана отново на енергийния дневен ред на ЦИЕ и Румъния, тъй като това е единственият алтернативен газопреносен проект, който не е свързан със Шах Дениз. AGRI има за цел да доведе азербайджански газ, и в бъдеще - газ от Туркменистан до Румъния и Унгария, през Грузия и през Черно море, като по този начин заобикаля Русия и Турция. За да бъде реализиран, той се нуждае не само от изграждането на нови газопроводи (разширение на газопровода Южен Кавказ и във вътрешността на Румъния), но също и от изграждане на два нови терминала - за втечняване и регазификация - съответно в Поту, Грузия и Мидия, Румъния. Предварителните оценки показват, че стойността на проекта ще варира между 2 млрд. и 5 млрд. щ.д., в зависимост от капацитета на терминалите, който би могъл да се равнява на 2, 5 или 8 милиарда куб.м./годишно¹, но той не може да влезе в експлоатация по-рано от 2020 г. Междусистемната връзка между Румъния и България, която стартира през 2009 г. и първоначално беше планирано да бъде завършена през 2014 г., с капацитет от 1,5 милиарда куб.м./годишно, все още не работи, независимо от факта, че около една трета от цената е съфинансирана от Европейския съюз. Междусистемната връзка Румъния-Унгария е завършена през 2010 г. (все още работи само в едната посока - от Унгария към Румъния) и струва около 68 милиона евро, половината от които са осигурени от ЕС. Първоначално работи с капацитет от 1,5 милиарда куб.м./годишно, като капацитетът може да се увеличи до 3 милиарда куб.м./годишно (според унгарските източници) или дори до 4,5 милиарда куб.м./годишно (според румънски източници) чрез добавяне на компресорен капацитет.² Дори и предназначена само за износ, междусистемната връзка Румъния-Молдова трябва да се спомене, тъй като е неразделна част от стратегиите за енергийна сигурност на ЕС и Румъния за намаляване на зависимостта от Русия. Междусистемната връзка беше завършена

¹ Why Is AGRI Back on Europe's Energy Security Agenda? (Защо AGRI е отново в Програмата за енергийна сигурност на Европа?), Eurasia Daily Monitor Volume: 12 Issue: 132, The Jamestown Foundation, [http://www.jamestown.org/regions/europe/single/?tx_ttnews\[tt_news\]=44163&tx_ttnews\[backPid\]=673&cHash=b2030bc06740535d1939bb9328c0fc49#.VgqdSZfo7-U](http://www.jamestown.org/regions/europe/single/?tx_ttnews[tt_news]=44163&tx_ttnews[backPid]=673&cHash=b2030bc06740535d1939bb9328c0fc49#.VgqdSZfo7-U)

² Hungary-Romania Gas Interconnector (Междусистемен газопровод Унгария и Румъния), Natural Gas Europe, <http://www.naturalgaseurope.com/hungaryromania-gas-interconnector-step-regionwide-network>

през 2014 г., но все още не функционира напълно, поради регулаторни пречки в Молдова. Струва 26,4 милиона евро, като по-голямата част от стойността е поета от ЕС и Румъния, и е предназначена за транспортиране на до 1,5 милиарда куб.м./годишно от Румъния за Молдова; така, това е първият маршрут за износ за румънския газ преди осъществяването на обратен поток в междусистемната връзка Румъния-Унгария, и преди завършване на изграждането на междусистемната връзка България-Румъния. Има и план за проект за междусистемна връзка Румъния - Сърбия, но тя все още е на много ранен етап. На последно място, първоначално бе планирано Паневропейският нефтепровод да започне да функционира през 2012 г., но изграждането му бе забавено след като хърватският акционер JANAФ напусна проекта през 2010 г., въпреки че румънските и сръбските компании решиха да продължат проекта - изграждане на тръбопровода от Черно море до рафинерията в Панчево. Очакваната цена е около 3,5 милиарда евро, а капацитетът ще бъде 1.2-1.8 млн. барела на ден. Въпреки усилията за стимулиране на собственото си производство на нефт и газ чрез модернизация на производствения процес, Румъния все още е зависима от една единствена страна за доста голям внос на газ и нефт, и настоящите събития не дават достатъчно основания за очакване на значителни промени, които биха могли да настъпят в следващите пет до десет години.

- **Екологична устойчивост:** Румъния е шестият по големина производител на въглища в Европа, най-вече на лигнитни въглища, като почти цялото количество се консумира в страната за производство на електроенергия. Двата основни производители на електроенергия от въглища - енергиен комплекс Олтения и енергиен комплекс Хунедоара - са държавна собственост и са силно субсидирани от правителството в продължение на години. Въпреки това в момента страната е под натиск от страна на Международния валутен фонд да ги приватизира, поради необходимостта от значителни инвестиции в екологично-водени мерки. През 2013 г. около 62,4% от произведената електроенергия е от невъзобновяеми източници, от които 27,3% от въглища, 19,6% ядрена и 14,4% от природен газ, и 37,6% - от възобновяеми енергийни източници, от които 27,4% водна и 8,9% вятърна.³ Независимо от това, емисиите на CO₂ на глава от населението в Румъния остават едни от най-ниските в региона и на ниво от около една трета от средните стойности за ЕС за периода 2008-2012 г. [[Данни за емисиите на CO₂](#)] И все пак, въгледобивът и остарелите енергийни централи, 55% от които са на 30 до 40-годишна възраст⁴, заедно с широкото използване на дърва и въглища за отопление на домакинствата в малките градове и селските райони, са основните фактори, допринасящи за продължаващите проблеми с околната среда.
- **Достъпност:** Както се вижда от данните на Евростат, през 2013 г. Румъния преживя едно от най-големите увеличения на цените на електроенергията и на газа за домакинството на годишна база в историята на последното десетилетие. Въпреки че средната цена на електроенергията за домакинствата е била една от най-ниските в ЕС - 12,8 евро/100 kWh през 2013 г., увеличението от 17% е най-високото в ЕС след Германия (22%) и Гърция (20%). По отношение на паритета на покупателната способност (ППС), румънските цени на електроенергията в сравнение с цените на други стоки и услуги, са сред най-високите в ЕС. Цените на природния газ за домакинствата в Румъния също са се увеличили с 10% на годишна база през 2013 г., което също е най-голямото увеличение сред страните от ЕС и връх за страната през последното десетилетие. Въпреки това, средната цена на газа от 3,1 евро/100 kWh в Румъния беше най-ниската в ЕС в абсолютни стойности, но изразена в ППС - около средното равнище. Средната цена на едро на газа в страната също се увеличи от 26,3

³ Electrica Furnizare SA, www.electrificafurnizare.ro

⁴ Romania needs 100 bln euros in energy investment by 2035 (Румъния се нуждае от 100 млрд. евро инвестиции в енергетиката до 2035 г.) –ministry, Reuters, 5 December, 2014.
<http://www.reuters.com/article/2014/12/05/romania-energy-strategy-idUSL6N0TP3A320141205>

евро/MWh на 31,6 евро/MWh през първото тримесечие на 2015 г. в сравнение с първото и второто тримесечие на 2014 г.⁵. [[Данни за цени на едро на природен газ](#)] В резултат на това, около една трета от населението в Румъния е в сериозен риск от невъзможност да посрещне разходите за адекватно отопление за домовете си. Високите цени на енергията от гледна точка на паритета на покупателната способност, в сравнение с други страни или с цените на други стоки и услуги на вътрешния пазар, както и евентуалното надигане на обществени протести в случай на реструктуриране на производителите на енергия от въглища, са сред най-високите заплахи за политическа нестабилност в енергийния сектор.

ИСТОРИЧЕСКА ТЕНДЕНЦИЯ НА ЕНЕРГИЙНАТА СИГУРНОСТ НА РУМЪНИЯ

Историческата тенденция на енергийната сигурност на Румъния, измерена чрез Международния индекс на рисковете за енергийната сигурност⁶, нарежда страната на 15-то място сред водещите 75 потребители на енергия в света, което е най-добър резултат от всички страни от ЦИЕ. [[Резултати от Международния индекс на рисковете за енергийна сигурност](#)] В сравнение с вариацията от средните резултати на страните от ОИСР след 1990 г., Румъния има стабилна тенденция на подобряване на нейното място в класацията от най-ниския относителен резултат през 1990 г. (53% над средното за ОИСР) до най-добрия относителен резултат през 2009 г. (1% под средното за ОИСР), с леко отрицателен пик през следващите години. По отношение на основните компоненти, които съставят окончателния индекс, най-високите рискове за енергийната сигурност на Румъния са свързани с неустойчивостта на разходите за енергия, интензитета на разходите за енергия и енергоемкостта на икономиката - по-специално в областта на транспорта. Резултатите се дължат основно на съчетанието от зависимост от внос на нефт и природен газ и непреструктурирана, енергоемка икономика, включително самия енергиен сектор.

ОСНОВНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ЕНЕРГИЙНАТА СИГУРНОСТ НА РУМЪНИЯ:

- **Главно предизвикателство за управлението е основните политически партии да се договорят за дългосрочна енергийна стратегия** с подкрепящи финансови инструменти и институционални реформи, което ще намали необходимостта от вземането на решения ад-хок, които често са свързани с подозрения за влияние на частни, политически и икономически интереси. Последният проект на енергийна стратегия на страната трябваше да бъде готов за обсъждане в края на 2015 г., но най-вероятно ще бъде отложен отново. В същото време, част от най-важните решения, които трябва да бъдат взети, са силно зависими от решенията на други страни и на ЕС и от усилията в областта на регионалната политика за енергийна сигурност, което прави още по-важна необходимостта от рационална и проактивна национална стратегия. Сред най-горещите теми са междусистемните връзки със съседните държави и регионалните проекти за газопроводи, като *Eastring*, проучванията за конвенционален и шистов газ, развитие на ВЕИ, либерализацията на пазарите на дребно на електроенергия и газ, преоборудване на основните въглищни централи и структурните реформи в самия енергиен сектор. Както увеличената независимост на националния енергиен регулатор (ANRE) от политически натиск с приемането на ново законодателство през 2012 г., така и борбата с корупцията в страната, подпомогнаха реформите в енергийния

⁵ Quarterly reports on European gas markets. DG Energy, Market Observatory for Energy (Тримесечни отчетни доклади за европейските пазари на природен газ. ГД Енергетика, Наблюдение на енергийния пазар), <https://ec.europa.eu/energy/en/statistics/market-analysis>

⁶ Institute for 21st Century Energy, U.S. Chamber of Commerce (Институт за енергетика през 21-ви век, Търговска камара на САЩ), <http://www.energyxxi.org/international-energy-security-risk-index>

сектор към по-добро и по-прозрачно управление, включително намаляване на корупцията и узурпирането на енергийния сектор от държавата. Въпреки това, правителството забави въвеждането на процеса на либерализация на енергийния пазар, поради предвижданията за по-високи цени на енергията.

- **Управлението на големи енергийни инфраструктурни проекти**, като планираните два реактора в АЕЦ Черна вода (около 6,5 млрд. евро) и ВЕЦ при Тарница (около 1 млрд. евро), междусистемните газови връзки и вътрешната транспортна инфраструктура, често е обект на съмнения за политическа корупция на високо ниво, конфликт на интереси, и „завладяване на държавата“ от частни, местни или чуждестранни, икономически интереси. Същите обвинения са повдигнати за прилагането на регулаторната политика по отношение на бума на многомилионните проектите за ВЕИ и по-специално за развитието на микро-ВЕЦ и големи ветрогенераторни паркове в Румъния. В случая с ВЕИ, обикновено средства от еврофондовете са използвани за изграждането на проектите, а резултатите често нарушават регламентите на ЕС за околната среда, например регламентите за районите по Natura-2000.⁷ В някои случаи подозренията са били потвърдени от официалните власти и са били заведени съдебни дела от Националната дирекция за борба с корупцията, разследваща възможна корупция, конфликт на интереси и данъчни измами.⁸
- **Висока енергийна интензивност на икономиката и ниска енергийна ефективност както на икономиката, така и на жилищния сектор.** От 2000 г. тенденцията на енергийната интензивност в Румъния е низходяща и е по-близо до нивата на страните от Централна Европа (например Полша и Унгария), и е по-ниска от енергийната интензивност в другите балкански държави като Сърбия, Македония, България и Черна гора. И все пак, през 2013 г. нивото в Румъния все още е повече от два пъти по-високо от средното за ЕС (334,7 спрямо 141,6 кг петролен еквивалент на 1 000 евро⁹). [[Данни за енергийна интензивност на икономиката](#)] Високата енергийна интензивност се дължи на недостатъчна модернизация на наследената от времето на социализма инфраструктура, която се оказва остаряла от технологична гледна точка. В съчетание със структурата на икономиката, субсидираните цени на енергията през годините, са довели до липса на стимули за намаляване на енергийната интензивност. При изпълнението на европейската директива за енергийна ефективност, Румъния определя национални цели за намаляване на първичното потребление на енергия с 19% до 2020 г., като основните предизвикателства остават следните:
 - необходимост от подобряване на ефективността на системите за доставка на топлофикационните дружества;
 - обновяване на жилищни и обществени сгради, включително изпълнение на мерките на политиката за въвеждане на систематични енергийни одити;
 - въвеждане на ефективно енергийно управление в промишления сектор и прилагане на мерки за стимулиране за въвеждане на енергийно ефективно оборудване както в МСП, така и в тежката промишленост.

От енергийна бедност в Румъния през 2012 г. е засегнато около една трета от населението. Класирана по средната стойност на трите показателя за енергийна бедност (неспособност на

⁷ Rivers run dry as claims of illegality surround Romania's hydropower boom (Реките пресъхват докато претенции за незаконосъобразност обсаждат водноелектрическия бум в Румъния), the Guardian, 4 February 2014, <http://www.theguardian.com/environment/2014/feb/04/romania-hydropower-illegality-claims-green-tariffs>

⁸ Ibid. See also: Romania's anti-corruption prosecutors order seizure of PM's assets (Вижте също: Антикорупционните прокурори на Румъния за заповед на активи на премиера), Independent Balkan News Agency, 13 July 2015, <http://www.balkan.eu.com/romania-anti-corruption-prosecutors-order-seizure-pms-assets/>

⁹ EUROSTAT 2014, Energy intensity of the economy is measured as gross inland consumption of energy divided by GDP (kg of oil equivalent per 1 000 EUR) (Енергийната интензивност на икономиката се измерва като брутно вътрешно потребление на енергия, разделено на БВП (кг петролен еквивалент на EUR 1 000))

хората да поддържат дома си адекватно топъл, да си плащат сметките за комунални услуги, и да живеят в жилище без дефекти - течове, влажни стени, и т.н.)¹⁰ Румъния се нарежда на 21-во място сред 28-те държави членки на ЕС по отношение на дела на хората, изложени на риск от бедност, които са засегнати от енергийна бедност.

УПРАВЛЕНИЕ И ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ НА ДЪРЖАВНИТЕ ЕНЕРГИЙНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Запахата от рязко покачване на цените на дребно доведе до забавяния и отлагания на либерализацията на енергийните пазари за домакинствата в Румъния, но процесът е доста по-напреднал в сравнение със ситуацията в България, която се присъедини към ЕС заедно с Румъния. С цел да се реагира на повишението на цените, националният енергиен регулатор (ANRE) въведе в сила пред-пазарен механизъм, насочен към прогнозните повишения на цените в съответствие с графика за постепенно премахване на регулираните тарифи за домакинствата. Резултатът е приблизително увеличение на цената на природния газ за битови клиенти от около 11% от юли 2015 г. и очаквано намаление на цените на електроенергията за домакинствата до 1%, главно поради намаляване на приноса в крайния микс на високоефективната ко-генерация. Все пак, колкото по-дълъг е периодът на задържане на регулираните цени на дребно на природния газ и електроенергията на по-ниски нива от пазарната стойност, толкова по-силно нараства уязвимостта на енергийния сектор, който все още се представя по-добре от финансова гледна точка и е привлякъл повече чуждестранни инвеститори в сравнение със съседните страни. Най-големият доставчик и дистрибутор на електроенергия в Румъния, Electrica SA, успя да набере около 444 милиона евро при първично публично предлагане, като продаде дял от 51% на Букурещката и на Лондонската фондови борси през юни-юли 2014 г. и привлече както индивидуални, така и институционални инвеститори, включително Европейската банка за възстановяване и развитие, която инвестира около 75 млн. евро за дял в Electrica от 8,6%.¹¹ Основните финансови показатели на румънските държавни енергийни предприятия показват, че те имат по-добра краткосрочна ликвидност и техните текущи активи (парични средства, съоръжения, вземания) не се обезценяват. Въпреки това, тяхното дългосрочно финансово състояние е по-лошо и за някои от тях, които имат по-лоши краткосрочни перспективи (напр. Ромпетрол), това може да бъде от решаващо значение. В случая с OPCOM, което има функции на администратор на пазарите на електроенергия и природен газ, управлява единствената енергийна борса в Румъния, и е изцяло собственост на румънския оператор на преносната система Transelectrica S.A., финансовите показатели на дъщерното дружество сочат, че то е в по-лошо финансово състояние, отколкото дружеството майка. Сред държавните енергийни предприятия, Transgaz SA - оператор на националната газопреносна и газотранспортна система - има най-добри показатели за финансовите резултати, в сравнение с други предприятия, които работят предимно на пазара на електроенергия. [Данни за ключови финансови коефициенти на румънските държавни предприятия] Transgaz - контролирано от държавата, която притежава дял от 58,5% в дружеството, отчете нетна печалба в размер на 72,4 милиона евро за първото полугодие на 2015 г., което е увеличение с 9% на годишна база.¹² Това дойде като резултат от тенденцията на положително нарастване през периода 2009 г. - 2014 г. на ключовите му финансови показатели, като текущо съотношение, коефициент за бърза ликвидност и коефициент на ликвидност. Все пак, въпреки положителното финансово развитие, Transgas SA беше поставено в центъра на спора между ЕС и Русия по отношение на

¹⁰ BPIE (2014). Alleviating fuel poverty in the EU (Намаляване на енергийната бедност в ЕС), published by BPIE, p. 25 http://bpie.eu/uploads/lib/document/attachment/60/BPIE_Fuel_Poverty_May2014.pdf

¹¹ Romania's Electrica starts trading in Bucharest and London (Румънският Electrica започва търговия с акции в Букурещ и Лондон), EBRD, 4 July 2014

¹² Romania: Transgaz profit up 9% year-on-year, 14.08.2015, (Румъния: увеличение на печалбата на Transgaz с 9% на годишна база, , 14.08.2015,) <http://www.energyworldmag.com/14/08/2015/romania-transgaz-profit-up-9-year-on-year/>

правилата за добро управление, прозрачност и отчетност на държавните предприятия, тъй като бе официално запитано от Секретариата на Енергийната общност за неспазване на изискванията за прозрачност, посочени в Третия енергиен пакет; в частност, непубликуване на данни за руския транзит на газ в критични входни и изходни точки с Украйна и България за Трансбалканския газопровод, който пренася руски газ през Украйна, Република Молдова, Румъния, България, до Турция. Признавайки несъответствието, Transgaz SA посочи, че във връзка с договорите им с Газпром, те са били възпрепятствани да приведат политиката си за прозрачност в съответствие с европейските изисквания. Transgaz твърди още, че всяко нарушение на търговските условия с Газпром може да бъде съпроводено със завеждане на съдебни дела от страна на последния, предявяване на искове за обезщетение или застрашаване на енергийната сигурност на региона.¹³ Въпреки че се позовава на Газпром за неспазването на регламентите на ЕС, случаят разкрива една от слабостите в управлението на държавните енергийни предприятия не само в Румъния, а и в страните от ЦИЕ, особено в онези от тях, които са силно зависими от руския внос на енергийни ресурси, т.е. използване на икономическата мощ на руските енергийни предприятия като средство за постигане на определени геополитически цели. Наличието на лоши управленски практики в държавните енергийни предприятия е повлияно от различни причини и те са част от скритата връзка между политиката, икономиката и частните интереси, подхранвани от политическа корупция и конфликт на интереси. Наличността и общественият достъп до основна информация и данни за финансовите резултати от дейността и управлението на държавните енергийни предприятия в Румъния са гарантирани и осигуряват стабилна основа за по-нататъшен анализ на слабостите в тази област, като оставят отворена врата за възможности за препоръки и предложения за това как може да се подобри управлението на системата. Прилагането на международно-признати насоки за корпоративно управление (например, тези на ОИСП)¹⁴ може да бъде една от мерките, приложими не само за Румъния, а и за други страни от ЦИЕ.

¹³ European officials quiz Romania's Transgaz over non-compliance (Европейски представители питат Румънския Трансгаз за неизпълнение), ICIS, 9 April 2015, <http://www.icis.com/resources/news/2015/04/09/9874102/european-officials-quiz-romania-s-transgaz-over-non-compliance/>

¹⁴ OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, (Насоки на ОИСП за корпоративно управление на държавните предприятия) <http://www.oecd.org/corporate/ca/corporategovernanceofstate-ownedenterprises/oecdguidelinesoncorporategovernanceofstate-ownedenterprises.htm>